



# **Universitätsbibliothek Paderborn**

## **Vitae Sanctorvm**

complectens sanctos Mensium, Ivlivm Avgvstvm & Septembrem

**Lippeloo, Zacharias**

**Coloniae Agrippinæ, 1603**

Vitas. Avdoeni, Episcopi Rothomagensis 21. Ex ea quam V. P. Laur. Sur.  
fideliter ex antiquis M. S. Codicibus eruit, teste Baronio. Obijt anno  
Saluatoris 677. Doni Papæ 2. Theodorici Francorum Regis 6.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-42728**

580 MARTYR. SS. CLAVDII, &c.

Donina  
martyrium.

Item Theo-  
nilla.

Horrendi  
cruciatus  
Theonille.

Vide eiusdē

C. Baron.

Annal. To-

11108. & No-

tat. in Mart.

Romanum.

24. Aug.

Patria Au-

dem.

Eodem momento, Donina, insigni pietatis matrona, ab Eulalio Commentariensi comprehensa, iussu Præsidis, cunctis vestibus nudata, virgis tamdiu cæsa fuit, donec in Christi confessione beatam Deo animam traderet. Eam mox Theonilla, supplicij atrocitatem nihil verita, constanter secuta est. Cum enim ab Eulalio, præsente Lysia, ad deorum simulacra sacrificijs honoranda compelleretur, & prædicta ac constanter tantum nefas execraretur, fuit propter facies eius liuoribus contusa; inde vellimentis spoliata, & virgis cæsa, & capillis suspesa. Et quidem cruciatus quanquam acerbissimi nihil pudicam frangebant foeminam; tantum corporis nuditas eam sanè vehementer turbabat; adeò ut pro ea Iudicem deprecaretur. Sed immanis tyrannus, ut maiore eam pudore afficeret, iussit caput eius nouacula radij, ac postremo campestri cinctam rubo, ad quatuor palos extédi; loro totum eius corpus proscindi; prunasque ardentes ventri imponi; isque supplicijs tamdiu fatigari, donec de morte triumphans, victrix ad cælos migraret.

VITA S. AVDOENI, EPISCOPI ROTMAGENSIS 21. Ex ea quam V. P. LAUV. SV. fideliter ex antiquis M. S. Codicibus erunt, teste Baronio. Obiit anno Saluatoris 677. Dom. Pape 2. Theodorici Francorum Regis 6.

TEMPORIS Clotarij clarissimi principis, filij Chilperici Regis Francorum, anno plus minus vicesimo regni eius, pago Suessionico, tres viri cum generis dignitate

rare tum pietate in primis illustres, patre Au-  
thario, matre verò Aiga, orti sunt. Primus A-  
do, secundus Dado, tertius verò Rado diceba-  
tur; qui ut primos pubertatis attigere annos, fratres.

propter eximiam parentum probitatem & ge-  
neris splendorem, primùm Clotario Regi, de-  
indè Dagoberto, in cunctis inueniti sunt grati-  
fimi. Sed illi ad exemplum parentum, ita vitam  
moresque cōponebant, ut pestifera inter mun-  
di huius negotia, religiosis sanctorum homi-  
num consortijs plurimū delectarentur: sem-  
perque animum à terrenis ad cælestia reuoca-  
rent. Et licet ordine diuerso, vnum tamen eun-  
demque pietatis scopum, summa cum laude at-  
tigerunt.

Nam primogenitus Ado, cælestium rerum  
contemplatione, tanquam pennis quibusdam  
sublatus, mox ad castra Regis æterni, è medijs  
mundi honoribus se transtulit, ac Lodariense  
monasterium ad \* Matronæ fluuiū in proprio  
solo condidit; opibus & rebus necessarijs dita-  
uit; electamq; Christianorum militum manū,  
sub signis S. Columbani Deo perpetuò mili-  
taturus collegit.

Rado verò, qui extremum nativitatis ordi-  
nem tenebat, summis à Rege honoribus au-  
etus, regalium thesaurorum procurator con-  
stitutus, ita in ipsis seculi dignitatibus vitam & religiosè  
instituit, ut nemo eo religiosior, nemo in viuit.  
præstandis eleemosynis largior appareret. Or-  
dines verò militares ea prouidentia guberna-  
bat, & stipendia iustè, piè ac beneficè adeò  
persoluebat, ut à cunctis militibus mirificè di-  
ligeretur.

Pp Porro

*Audoenus  
in aula Re-  
gis, mona-  
chum repre-  
sentat.*

*condit mo-  
nasterium  
Rasbacense.*

*Heresis No-  
woibluarū.*

Porrò Audoenus, cognomento Dado, cù  
cateris virtutibus, tum eloquentia laudib  
eximiè ornatus, Regi Dagoberto à secretis  
rat; cuius cōsilio & auctoritate, omnia ferè re  
gni negotia administrabantur. Et quanquam in  
medijs regiæ honoribus constitutus, preciosi  
de more vestibus extrinsecus ornaretur, subte  
ramen, carnem cilicio indutus, strenuè die no  
cteque precibus & ieunijs incumbebat, omne  
que penè operam in pauperib. & infirmis in  
stantis collocabat. At verò ijs, quanquam ex  
cellentibus pietatis operibus, nequaquam co  
tentus, in Brigensis sylva recessibus Rasbacis  
fluuioli officinas perlustrans, monasterium in  
suo patrimonio, quod Hierosolymam dici vo  
luit, construxit; eidemque Abbatem Aglium,  
patris Columbani discipulum, monasticis dis  
ciplinis egregiè excultum, præfecit. Iamque  
meditabatur, vt, cunctis seculi dignitatibus re  
iectis, soli Deo intra claustra istius monasterij  
feruiret; sed Rex & optimates viuversi relucta  
bantur, & iniustum esse clamabant, priuatam  
voluntatem comuni plurimorum utilitati  
præponere. Itaque cessit eorum ad tempus ob  
testationibus, atque animum interim diuin  
rum humanarumque rerum cognitione dili  
gentius excoluit.

Interea defuncto Rege Dagoberto, Clodo  
ueus filius ei⁹ regni suscepit gubernacula; cui⁹  
in exordio, infanda hæresis totum penè foeda  
uit Orientem; prorsus vt ipse etiam Cōstanti  
nopolitanus antistes, & Alexandrinus patriar  
cha, peruerso dogmate corrumperentur. Af  
fiebat enim illa pestis, Dominū nostrum Iesum  
Chri-

Christum', nequaquam veram ex Virgine Ma-  
ria carnem sumpsisse. Cumque ea de re, Paulus  
& ceteri infausti dogmatis assertores, cum au-  
toritate etiam Imperatoris Constantij tertij,  
Beato Martino, Romano Pontifici scripta diri-  
gerent, ipse mox gustū mortiferæ suasionis ex-  
ecratus, ad Francorum Regem legatos direxit,  
vt viros fidei puritate illustres, & diuinorum  
rerum cognitione apprimè instructos, quam-  
primù ad se mittat: quò, cum illis & totius I-  
talie præsulibus, aliq. aduersus tantæ prauita-  
tis venena antidotū adhibere possit. Rex cun-  
ctis regni sui sacerdotib. in vnū coactis qd le-  
gitanti Pontificis afferat, exponit, iubetque,  
ut ex semetipsis viros tales eligat, quos ad sus-  
cipiendum tantæ rei munus, puritate fidei &  
verbis sapientia idoneos norint. Tum illi vno *Audoëni in-*  
*animō beatum Audoënum, cum sancto Eligio signis prudē-*  
*ti rei destinandos eligunt. Tanta enim erat in tā & crudi-*  
*viro Dei Audoëno sapientia, ut quamuis sacrīs tio.*"  
initiatus non esset, tamen penè omnibus eius  
temporis Galliæ vel Franciæ sacerdotibus sa-  
piencia anteferretur. Veruntamen nè Romam  
mitteretur, aliud impedimento fuit.

Interim verò Audoënus vna cùm Eligio stre-  
nue hæresim profligabat, & quoslibet in cōfli-  
ctu à se superatos, regni finibus confestim ex-  
pellebat. Quæ res, ipsum tandem Regem, regniq;  
optimates per pulit, vt eum sacrīs iniciari hand  
inuiti paterentur. Ea igitur dignitate ornatus,  
maiori cum auctoritate, non modò nouas hæ-  
reses oppugnare coepit, sed Simoniacam etiam  
labem, qua totum Francorum regnum fœdè  
corruptum erat, extinxit. Igitur cùm præcipue

P p 2 illius

*Execratur  
eā hæresim,  
Rom. Pont.  
Martinus.*

*Fit episcopus S. Adoeni.*

*Predicat verbum Dei in locis longinquis.*

*Septem annorum sterilitatem suramat suis precibus.*

*Humilitas eius.*

illius studio intemerata Ecclesiae fides conseruaretur, defuncto tandem Rothomagensis vibis antistite, beatus Audoenus summo omnium consensu ad onus illud, verius quam honorem subeundum compellitur.

Igitur accepta, quanquam inuitus, pontificia sede, mox curis regiae penitus valere iussis, ad verbum Dei gentibus procul positis predicandum, voluntario se exilio subdidit. Transmis sis namque Sequana & Ligeri fluminibus, cum Eos ijs in regionibus habitantes, lumine verbi salutaris, quasi Sol quidam illustravit. Cumque in Hispanias usque penetralia reperit populos illos, terramque, septem annorum ficeitate exhaustos, in ultimum ferè rerum omnium periculum venisse. Itaque illic in preces prostratus, ingenti lachrymarum imbre terram rigauit: nec prius à votis precibusque cessauit, quam diu desideratam Dei misericordiam, pacemque populo impetraret.

Cum autem, sparso per omnes circa regiones verbi semine, cum amplissimo fructu, Rothomagum rediisset, tum demum ad Pontificis dignitatis consecrationē verè humilis accedit. Neque enim ante se consecrari passus est, quam quid eo in genere posset studiosè explorasset. Itaque pontificali insula decoratus, q̄ alijs pompa & fastu fomenta subministrare solet, huic majoris abiectionis studium attulit; prorsus ut Pontificio fastu posthabito, populorum agminibus neglectis, principum spreta frequentia, famulatum obsequijs postpositis, pauperum & captiuorum consortijs semper dñearetur. Ceterum cū alios assiduo ad pecuniam fugam

fugam hortaretur, tum corpus proprium, rigor  
repente incredibili domabat. Abstinentiam o-  
ra pallida demonstrabant: maxilla lachrymis *Vita eius*  
humecta, cordis contritionem prodebat. La-  
etacolla ferrei promebant circuli: ventrem  
& brachia ferrum æquè constringebat. Talia  
miles Christi in suo corpore stigmata circum-  
ferens, voluptatum illecebras & diabolicas  
persuasiones facile contemnebat. Lectus non  
mollibus plumis, pictisve tapetis, sed asperis  
virgultis stratū, corpus vigilijs & ieunijs fes-  
sum excipiebat.

Cum autem probè perspectū haberet, quan-  
ta ex sanctissimis monasticæ vitæ disciplinis,  
in Ecclesia bona redundant, summo studio mo-  
nasteria & sacra loca per omnes Franciæ pro-  
uincias construxit: & quidē cùm alijs in locis, *Multa cōdit*  
tum verò maximè in propria dioecesi, multa  
eaque ampla & nobilia condidit monasteria:  
& xenodochia quoque, aliaq; pia subsidia, pau-  
peribus Christi exstruxit.

Cum tempore quodam diœcesim suam præ-  
dicado perlustraret, & muli, currui iuncti ( ne-  
que enim nimio confessus senio equo vehi po-  
terat) subito quasi attoniti subsisterent, nec vi-  
lo modo aurigæ flagellis incitati, gradum vi-  
terius facere vellent, vir Dei, sublati in celum *Vidit Crucē*  
oculis, Crucis vexillum multo splendore cir-  
cumfatum vidit. Quo sanè miraculo variè af- *luculentam*  
fectus, tandem intellexit, eum locum diuina  
prudentia religionis ac pietatis cultui desti-  
natum esse. Moxque reductis oculis, conspicit  
hominem terram aratro proscendentem. Acce-  
pto ergo eius stimulo, figuram sancte Crucis

Pp 3 terræ

terræ infixit, eiisque sanctorum impositis reliquijs discessit. Sole inde ad occasum tendente ignea eo in loco columnæ ab infinitis totius prouinciae hominibus visa est, tanta omnium admiratione & gaudio, ut ingens hominum multitudo protinus eò confluueret, & multi diuersis affecti morbis pristinam sanitatem recuperarent. Quo etiam in loco Leutfridus Ecclesiam S. Crucis sacram, in perpetuam Audoeni Pontificis memoriam condidit; vbi hodiè non pauci monastica disciplina insigne Deo famulantur.

Itaque post amplissima saluberrimè doctrine fluenta, varijs regionibus exhibita, post varia monasteria ædificata, post fundatam in fide Ecclesiam Romam, sacra sanctorum Apostolorum visurus limina, multis egregia pietate & eruditione viris stipatus, abiit. Vbi votis precibusque ex animi sententia ritè persolutis, cum propriam ad sedem reuersus esset, inuenit regni totius principes sœua discordia peste correptos; quos antè quam in pristinam animorum cordiam restituere posset, dictu mirum, quas non molestias & afflictiones deuorauerit. Adeò namque pacis & unitatis studiosus erat, ut eam libenter, si opus fuisset, vita ipsa profundenda redemisset. Porro ut ortam inter Fracos & Alstratos dissensionem componeret, non dubitauit deuixa tum planè ætate vir Coloniam pergere; vbi inter cetera virtutis suæ miracula, virum quendam annis undecim lingue beneficio orbum, Crucis signo capititi eius impresso, loquètem reddidit. Hinc pacis foedere inter discordes populos instaurato, domum reuersus, iā

Nona-

Romanus pro-  
ficietur.

Primit Col-  
oniam, & sa-  
pat murem.

Nonagenarius beatū Deo spiritū tradidit. Re-  
xit verò Rothomagensem Ecclesiā summa cum  
laude, & præclara sanctitatis opinione, annos  
tres admodum & quadraginta, mēses tres, dies  
decem. Funus fuit multis omnium lachrymis *Tempus in*  
curatum, & à Rege, Reginaque, ceterisque reg- *Episcopatu*  
ni optimatibus, Rothomagum honorificè de- *ab eo transfa-*  
ductum, & in B. Petri basilica sepultum; vbi *Claret exi-*  
Christus Dominus admirādis virtutum signis, *mīs miracu-*  
sancti sui gloriam celebrare non cessat. Mensē *lis post obi-*  
autem vñtrā trienniū decimo, Aubertus \* tam- *tum.*  
Etissimi viri successor, cùm vellet sacras eius \* alias *Anf-*  
re, reperit corpus tam ab omni corruptione a- *bertus.*  
lienum, quām fuerat olim virginēa integrita-  
te conspicuum.

VITA ET MARTYRIVM SANCYIS. *Vide Tom I.*  
sumi Apostoli Bartholomai. Ex ijs qua de eo scri- *Annal. C. Ba-*  
bunt Iosephus apud Metaphraſten. Eusebius *ron. & Not.*  
*Hist. lib. 5. cap. 10. Gregorius Turon. Nicopho-* *ad Martyr.*  
*rus & alij.* *Roman. de*  
*quibusdam*  
*erroribus.*

BARTHOLOMAEVS, humili ac písca-  
torio genere è Iudea oriundus, Tholmai  
filius, primū Christi discipulus, ad sum-  
mū illud Apostolarū culmen ab ipso Christo  
euectus fuit. Is, postq̄ Christus glorioſa Crucis  
trophæa in cælum transtulit, vnà cum Philip-  
po Euangelium multo tépore gentib⁹ prædi-  
cauit. Quo post varias ærumnas & cruciatus à  
sceleratis hominib⁹ in crucē acto, & vitæ mu-  
nere sanctissimè perfuncto, Bartholomæus, af-  
sumpto secum Matthæi Euangelij volumine,

Pp 4 in ma-